

РЕШЕНИЕ

с. Морты

КАРАР

№ 175

18 ноябрь 2019 ел .

**Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегендә бюджет процессы
турындагы нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлеге Советы, бюджет законнарына Законга кертелгән үзгәрешләр нигезендә,

Карар итте:

1. "Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлеге Советының 2011 елның 30 маендагы 26 номерлы «Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» карары гамәлдән чыгарырга.
3. Әлеге карар, үз көченә керүнең башка вакытлары билгеләнгән нигезләмә пунктларыннан тыш, рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә:
27 статьяның 3, 4 пунктлары; 28 статьяның 1,2 пунктлары; 30 статьяның 1,2,3,5,7,11 пунктлары; 33, 34 статьялар 2020 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә;
28 статьяның 4 пункты; 30 статьяның 6,8,9,12 пунктлары; 31 статьяның 3 пункты 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис

Ф.Ф.Закиров

Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегендә бюджет процессы турында нигезләмә

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

«Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмә жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп торы барышында, шулай ук Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм жирлекнең муниципаль бурычы белән идарә итү, бюджет исәбен гамәлгә ашыру, бюджет хисапчылыгын төзү, карау һәм раслау барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

Статья 1. Жирлектә бюджет процессының хокукый нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, жирлек уставы, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнде.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив хокукый актлардагы кебек үк, мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Жирлек бюджетының хокукый рәвеше

1. Жирлек бюджеты һәм аның үтәлеше турындагы хисап авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) эшләнә һәм раслана. Жирлек бюджеты проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) жирлек бюджеты турында карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабрэнә кадәр гамәлдә була.

3. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау турындагы карарлары, ана законда билгеләнгән тәртиптә кул куелганнан соң, жиде көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

4. Жирлек бюджеты (жирле бюджет) муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмэләрен үтәү өчен билгеләнгән.

Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмэләрен үтәү өчен акчалар булдыруның һәм аларны тотуның башка рәвешләрен жирле үзидарә органнары тарафыннан куллану рөхсәт ителми.

5. Жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турындагы хисап авыл жирлегә Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларга чыгарыла.

Статья 3. Авыл жирлегендә бюджетара жайга салу

1. Бюджетара мөнәсәбәтләр-бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гавами-хокукый оешмалар арасында үзара мөнәсәбәтләр.

2. Жирлек бюджетына бюджетара трансфертлар район бюджетыннан формада бирелә:

жирлекләренң бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

Республикасы Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очрактарда субвенцияләр бирү тәртибен раслау турында " 2013 елның 16 октябрдәгә 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

3. Жирлек бюджетына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләренң бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлек бюджетларына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

4. Жирлек бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль район бюджетына бирелә торган субвенцияләр (субвенцияләрдән тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле бюджетларга Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартларын үтәү шарты белән бирелә., Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган.

5. Жирлекләренң бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район Советының Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлары нигезендә жирлеккә бирелә

6. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә. Бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

7. Авыл жирлегә Советы карарларында каралган очрактарда һәм тәртиптә Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Субсидиялар бирүнең максатлары һәм шартлары авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган башкарма комитетлар арасында килешүләр белән билгеләнә.

8. Авыл жирлеге Советының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларында каралган очракларда һәм тәртиптә муниципаль район бюджетына төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аның тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган авыл жирлеге Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә жирлек бюджетына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

Статья 4. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисаплылыгын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә башкарыла.

2. Жирлекнең финанс органы бюджет законнары нигезендә жирле бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели.

3. Бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге (подвиды) авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Жирлекнең финанс органы Баш администраторлары-жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча ярдәмче кодлар исемлеген раслай.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр Исемлеге авыл жирлеге Советы карары белән жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында билгеләнә.

Бюджет чыгымнарының төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) Исемлеге Ведомство структурасы составында бюджет турында авыл жирлеге Советы карары белән йә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очракларда жыелма бюджет язмасы белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм төрләре исемлеге авыл жирлеге Советының бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Статья 5. Жирлекнең бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Авыл жирлегендә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзү;
- 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) жирлек бюджеты үтәлеше;
- 4) жирлек бюджеты үтәлешен контрольдә тоту;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;

б) бюджет хисаплылыгын төзү, тикшерү, карау һәм раслау.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучылар

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) авыл жирлеге Советы;
- 2) жирлек башлыгы;
- 3) жирлек башкарма комитеты;
- 4) жирлекнең Контроль-хисап органы;
- 5) жирлекнең финанс органы;
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр;
- 7) бюджет керемнәре Баш администраторлары, администраторлары;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары));
- 9) бюджет акчаларын алуучылар.

2. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре үзенчәлекләре бюджет законнары, жирлек уставы һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

Статья 7. Авыл жирлеге Советының бюджет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге Советы:

1) жирлек бюджеты проектын карый, жирлек бюджетын раслый, жирлекнең үсеш планнарын һәм программаларын кабул итә, жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисап раслый, жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертә;

2) жирлек бюджеты үтәлешен контрольдә тотучы органнарның хокукый статусын формалаштыра һәм билгели;;

3) жирлек бюджеты белән берлектә жирлекнең чыгым йөкләмәләрен раслый;

4) муниципаль бурыч буенча өстәмә чикләүләр раслый;

5) жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү күләмен һәм шартларын раслый;

6) жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертларны, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертларны билгели;;

7) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын караганда (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль гарантияләр күләмен билгеләү һәм бирү тәртибе турында Карар кабул итә);

8) муниципаль берәмлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгели;

9) жирлек бюджетыннан муниципальара характердагы жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен бюджетара трансфертларны күчерү һәм куллану максатларын һәм тәртибен раслый;

10) муниципаль жирлектәге мөлкәт белән идарә итү һәм идарә итү тәртибен, муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр

хезмәтләренә тарифларны билгеләү, федераль законнарда каралган очраклардан тыш, эшләр башкару турында карарлар кабул итү тәртибен билгели.;

11) жирлек бюджетына муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган түләүле хезмәتلәрдән керемнәрне жибәрүнең тәртибен һәм күләмен билгели, муниципаль унитар предприятиеләр тарафыннан жирле бюджетка ел саен салымнар һәм мәжбүри башка түләүләр керткәннән соң калган табыш өлешенең тәртибен, күләмнәрен һәм срокларын билгели;

12) жирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, алар буенча ставкаларның күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча салымнар һәм жыемнар турында федераль законнар тарафыннан бирелгән хокуклар кысаларында ташламалар бирә;

13) федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары нигезендә муниципаль район бюджетына күчерелергә тиешле аерым салым булмаган керемнәрдән авыл жирлекләре бюджетларына керемнәр күчерү нормативларын билгели.;

14) жирлекнең контроль-хисап органнын төзи, аларның составын раслый;

15) жирлек бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондларның, жирлекнең үсеш программаларының кулланылышын, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тотат;

16) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка хокукый актлары, авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 8. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек башлыгы жирлек Советы итеп сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

Авыл жирлеге башлыгы:

1) муниципаль берәмлекнең башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органны, дәүләт хакимияте органны, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрендә, ышанычнамәсез, муниципаль берәмлек исеменнән эш итә;

2) авыл жирлеге Советы эшен оештыра, авыл жирлеге Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә;

3) муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукый актларга имза сала һәм халыкка житкерә;

4) авыл жирлеге Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм карап тоту өчен жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча бүлүче булып тора;

5) жирле үзидарә органны тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

6) жирлек башлыгы аларны үткәру инициативасы белән чыккан очракта, халык алдында тыңлаулар билгели;

7) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары вәкаләтләренә кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук

жирлек уставы, авыл жирлеге Советы карарлары һәм әлеге Нигезләмә белән жирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Авыл жирлеге Советы Рәисе-жирлек башлыгы:

- авыл жирлеге советы утырышларын әзерләү, шул исәптән жирлек бюджеты белән бәйле мәсьәләләр буенча да, житәкчелек итә;;

- авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары проектының профильле депутатлар комиссиясенә, шулай ук бәяләмә әзерләү өчен контроль-хисап органына жиберә.;

- тиешле бәяләмәләрне алганнан соң, авыл жирлеге Советы тарафыннан жирлек бюджеты турында карар проектының карауга кабул итүе яки аны жирлек башкарма комитетына эшләп бетерү өчен кире кайтару турында Карар кабул ителә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итә.

Статья 9. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең башкарма комитеты:

1) план чорына авыл жирлегенә социаль-иқтисади үсеш фаразын эшләүне гамәлгә ашыра;;

2) жирлекнең комплекслы социаль-иқтисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшли;;

3) жирлек Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек бюджеты проектының кертә;

4) жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә, жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык хисапны авыл жирлеге Советы раславына тапшыра;

5) законнар нигезендә юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү тәртибен, шартларын билгели;

6) Башкарма комитетның финанс ресурслары белән эш итә;

7) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

8) расланган бюджет нигезендә үз вәкаләтләре чикләрендә жирлек акчалары белән эш итә;

9) законнар нигезендә казна учреждениеләре булмаган башка коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр бирү тәртибен, шартларын һәм күләмен раслай;

10) муниципаль учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифларны билгели;

11) авыл жирлеге Советы карарлары нигезендә муниципаль эчке бурыч алулар муниципаль берәмлек исемнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль эчке бурыч алуларны, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар алуны, муниципаль мөлкәтне залогка тапшыруны һәм муниципаль гарантияләрне бирүне гамәлгә ашыра; жирлек бюджетына муниципаль бурыч алулар жәлеп итүе турында шартнамәләр төзи;;

12) муниципаль йөкләмәне формалаштыру тәртибен билгели, бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, бер елга кадәр һәм өч елга кадәр вакытка (бюджет проектын төзегәндә төгәлләштереп) муниципаль хезмәт күрсәтүләр күләмен билгели, тиешле хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләре исемлеген билгели, Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, Чираттагы финанс елына һәм өч елга кадәр вакытка, муниципаль йөкләмәне үтәү турындагы хисапка карата таләпләр, Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда физик яки юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә иң чик бәяләр (тарифлар) йә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләргә (тарифлар) билгеләү тәртибе, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләре күләмен билгели, жирле бюджет акчалары исәбеннән муниципаль бурычны финанс белән тәмин итү тәртибен билгели.;

13) расланган бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) раслый, аларны гамәлгә ашыру срокларын билгели, муниципаль программаларны эшләү һәм аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибен билгели;

14) муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр булдыра, аларның эшчәнлеген финанслау, муниципаль учреждениеләргә үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, шартнамә нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

15) авыл жирлегә Советы карары нигезендә муниципаль заказ формалаштыра, жирлекнең матди һәм финанс чараларын кулланып, жирлек ихтыяжлары өчен эшләргә заказ бирүче булып тора;

16) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

17) Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка муниципаль хокукый актлар, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Статья 10. Жирлекнең Контроль-хисап органының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең контроль-хисап органы жирлек Советы тарафыннан төзелә.

2. Жирлекнең контроль-хисап органы эшчәнлегә һәм оештыру тәртибе "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләргә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә жирлекнең Контроль-хисап органы эшчәнлеген һәм оештыруны

хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

3. Авыл жирлеге советы Алабуга муниципаль районы Контроль-хисап палатасына жирлекнең тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-хисап органы вәкаләтләрән тапшыру турында Алабуга муниципаль районы Советы белән килешү төзәргә хокуклы.

Статья 11. Жирлекнең финанс органының бюджет вәкаләтләре

1. Жирле үзидарәнең финанс органы жирлек Советы тарафыннан төзелә һәм бюджет законнары, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлек территориясендә бердәм финанс һәм салым сәясәтен гамәлгә ашыра торган функциональ орган булып тора.

2. Жирлекнең финанс органы:

1) жирлек бюджеты проектының һәм урта сроклы финанс планын төзүне тормышка ашыра;

2) жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзи һәм төгәлләштерә;

3) баш бүлүчеләрдән, бүлүчеләрдән һәм акча алучыларның жирлек бюджеты проектының һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү өчен кирәкле материалларны ала;

4) баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча субсидияләр кодлары исемлеген раслый.

Бюджет керемнәренең баш администраторларының составы һәм (яисә) функцияләре үзгәргән, шулай ук бюджет керемнәре классификациясенә кодлары структурасын билгеләү һәм бирү принципнары үзгәргән очракларда, бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлегенә, шулай ук аларга беркетелгән бюджет керемнәрен классификацияләүнең кодлары составына, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, жирлек финанс органының норматив хокукый акты нигезендә, жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жирлек финанс органының норматив хокукый акты нигезендә кертелә;

5) бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын, эгәр Россия Федерациясә Бюджет кодексында башкасы каралмаган булса, билгели;

6) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

7) жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара, жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшыра;

8) муниципаль бурыч кенәгәсен алып баруны гамәлгә ашыра.

Муниципаль бурыч китабына муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлү даталары, йөкләмәләрне тәмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук составы, аны муниципаль бурыч китабына кертү тәртибе һәм вакыты жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә;

9) касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары тарафыннан

касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрнең составын һәм срокларын билгели;

10) бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибен, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, билгели; бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;;

11) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру методикасын һәм тәртибен билгели;

12) бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алу чыга карата финанслауның иң чик күләмнәрен бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алу чыгарны финанслауга гаризалар нигезендә билгели;

13) жирлек бюджетын үтәгәндә, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турында Совет карарына үзгәрешләр кертмичә, жирлек бюджеты үтәгәндә расланган керемнәрнең гомуми күләмнән фактта артык алынган керемнәрне муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, аларны үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирле үзидарә органнары тарафыннан;

14) жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә бердәм бюджет счетларына идарә итә;

15) башкарма документларны һәм казна акчалары исәбеннән түләтүләр турында суд карарларын үтәүгә бәйле башка документларны исәпкә алып бара һәм саклауны гамәлгә ашыра;

16) жирлекнең бюджет хисабын төзи һәм төзи;;

17) жирлек бюджеты акчаларын алу чыгарның бюджет акчалары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторларының акчалары белән операцияләрне, шулай ук бюджет кредитларын алу чыгарның, бюджет инвестицияләренә һәм муниципаль гарантияләренә бүлеп бирү, алу, максатчан файдалану һәм бюджет акчаларын кире кайтару шартларын үтәүне контрольдә тотта;;

18) үзенә караган бюджет акчаларын алу чыгар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

19) бюджет йөкләмәләре лимитын төп эш бирүчеләр, бүлүчеләр һәм акча алу чыгар өчен билгели;

20) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибен билгели;

21) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

22) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләүдә катнаша;

23) адреслы инвестицион программаны төзүдә катнаша;

24) агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алу чыгарны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә гамәлгә ашыру һәм эшчәнлек өчен кирәкле кулдагы акчалар белән тәмин итү тәртибен билгели;

25) Баш администраторлары жирле үзидарэ органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган бюджет кытлыкларын финанслау чыганакалары төрләренең кодлары исемлеген раслый;

26) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә бүтән вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләргә жирлек башкарма комитеты һәм муниципаль район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 12 Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләргә

1. Бюджет средстволарын баш бүлүчеләр һәм бүлүчеләр Исемлегә жирлек бюджетны чыгымнарының ведомство структурасы белән билгеләнә, ул авыл жирлеге Советының жирлек бюджетны турында карары белән раслана.

2. Бюджет средстволарын баш бүлүчә:

1) расланган бюджет ассигнованиеләргә һәм бюджет йөкләмәләргә лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген төзи;;

3) расланган бюджет йөкләмәләргә лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләргә чикләрендә үтәргә тиешле чыгым йөкләмәләргә реестрын алып бара;

4) жирлек бюджетнының тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләргә нигезләнүен тәшкит итә;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләргә, бюджет йөкләмәләргә лимитларын ведомство карамагындагы эш бирүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм жирлек бюджетнының тиешле өлешен үти.;

6) бюджет йөкләмәләргә лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләргә булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;

10) башка бюджетара трансфертларны, шартларны, максатларны һәм тәртипләргә алучылар тарафыннан үтәргә тәмин итә;

11) түбәндәгеләргә гамәлгә ашыра.:

чыгымнар буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәү, бюджет хисаплылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча бюджет акчаларын баш бүлүчә һәм Аңа буйсынучы бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджет акчаларын алып бару;

бюджет чараларын куллануның нәтижәләлеген һәм нәтижәләлеген арттыру буенча чаралар эзерләү һәм оештыру;

12) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра;

13) муниципаль берәмлек исеменнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алуучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;;

14) муниципаль берәмлеккә карата дөгъвалар буенча жавап бирүче вәкиле буларак муниципаль берәмлек исеменнән судта чыгыш ясый:

а) жирле үзидарә органнарының яисә бу органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка ведомстводан, шул исәптән жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә, законнарға туры килми торган зыянны каплау турында;

б) казна учреждениесе булып торучы бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганда, аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен тапшырыла торган бюджет йөкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганда;;

15) Россия Федерациясе законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Бюджет чараларын бүлүче:

1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алуучыларга бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;;

3) бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Статья 13. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы

1. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булып торучы һәм аларның вәкаләтләре жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм авыл жирлеге Советы тарафыннан расланган жирлек бюджеты турында карар белән гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы:

1) жирлек бюджеты керемнәре администраторлары исемлеген төзи;;

2) урта сроклы финанс планын һәм (яки) жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;;

3) жирлек бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

5) керемнәр буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруға юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;;

б) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Бюджет керемнәре администраторы:

1) бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларны исәпләү, исәпкә алу һәм аларның дөреслегенә, тулы һәм үз вакытында башкарылуын контрольдә тоту;

2) бюджетка, пеняларга һәм штрафларга түләүләр буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (алынган) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә.;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне зачет (төгәлләштерү) турында Карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затлар тарафыннан акча түләү өчен, шулай ук жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру чыганагы булган башка түләүләр өчен кирәкле мәгълүматны "Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында" 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына бирә.;"

6) бюджет керемнәренә баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренә тиешле баш администраторы вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра.;

7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 14. Жирлекнең бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларын алучы:

1) финанс-хужалык эшчәнлегенә планын төзи һәм аны башкара;

2) житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара йә әлеге вәкаләтне башка муниципаль учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра);

6) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра.;

7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 15. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары (администраторлары) Исемлеге авыл жирлеге Советының бюджет турында карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) тормышка ашыра;;

2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының бюджетка үз вакытында һәм тулы күләмдә керүен контрольдә тотта;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджеттан керүләрне һәм түләүләрне тәмин итә;

4) бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча Эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;;

6) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, а также настоящим Положением.

Статья 16. Муниципаль казна учреждениеләренә хокукый хәле үзенчәлекләре

1. Муниципаль казна учреждениесе, Россия Федерациясе законнарында башкача билгеләнмәгән булса, бюджет акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы карамагында тора.

Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләрен башкарганда казна учреждениесенә үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүчә (бүлүчә) белән үзара хезмәттәшлеге Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Граждан кодексы, "коммерцияле булмаган оешмалар турында" Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Казна учреждениесе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү жирлек бюджеты хисабына һәм бюджет сметасы нигезендә башкарыла.

3. Муниципаль казна учреждениесе, әгәр дә бу хокук аны гамәлгә кую документларында каралган булса гына, керем китерүчә эшчәнлек алып бара ала. Күрсәтелгән эшчәнлектән алынган керемнәр жирлек бюджетына керә.

4. Муниципаль казна учреждениесе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Федераль Казначылыкта ачылган шәхси счетлар аша бюджет акчалары белән операцияләр башкара.

5. Муниципаль казна учреждениесе тарафыннан бюджет акчалары исәбеннән үтәлгә тиешле муниципаль контрактлар, башка килешүләр төзү һәм түләү казна учреждениесенә житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, муниципаль берәмлек исемнән башкарыла.

Муниципаль казна учреждениесе тарафыннан муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзгәндә Нигезләмәнең әлегә өлеше таләпләрен бозган бюджет акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә

ашыручы жирле үзидарэ органы дэгъвасы буенча аларны суд тарафыннан гамэлдәге дип тану өчен нигез булып тора.

6. Муниципаль казна учреждениесенә бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) буларак элегрәк житкерелгән бюджет йөкләмәләренең казна учреждениесе тарафыннан төзелгән муниципаль контрактлардан, башка шартнамәләрдән килеп чыга торган бюджет йөкләмәләрен үтәү мөмкин булмауга китерә торган лимитлары кимегән очракта, муниципаль казна учреждениесе Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар (эшләр) бәясе һәм (яисә) саны (күләме) буенча яңа шартлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнары нигезендә Товарлар (эшләр) бәясе һәм (яисә) саны буенча яңа шартлар, муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр.

Муниципаль контракт, башка шартнамә ягы муниципаль казна учреждениесеннән муниципаль контракт шартларын үзгәртүгә турыдан-туры бәйле фактта китерелгән зыянны гына каплауны таләп итәргә хокуклы.

7. Муниципаль казна учреждениесенә аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен бирелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгән очракта, мондый йөкләмәләр буенча муниципаль берәмлек исемнән тиешле муниципаль казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарэ органы жавап бирә.

8. Муниципаль казна учреждениесе судта гариза бирүче һәм жавап бирүче буларак мөстәкыйль чыгыш ясый.

9. Муниципаль казна учреждениесе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, башкарма документта күрсәтелгән акчалата йөкләмәләренең үтәлешен тәмин итә.

10. Муниципаль казна учреждениесенең кредитлар (кредитлар) бирергә һәм алырга, кыйммәтле кәгазьләр сатып алырга хокукы юк. Муниципаль казна учреждениесенә субсидияләр һәм бюджет кредитлары бирелми.

11. Муниципаль казна учреждениесе килешү (килешү) нигезендә бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисаплылыгын формалаштыру буенча башка оешмага (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) вәкаләтләр тапшырырга хокуклы.

12. Әлеге статьяда билгеләнгән нигезләмәләр, Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрен исәпкә алып, күрсәтелгән органнарның вәкаләтләрен билгели торган жирле үзидарэ органнарына (муниципаль органнарга) кагыла.

Статья 17. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүне гамәлгә ашыру тәртибе

1. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүне Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының вәкаләтле органы, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы (Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы) тарафыннан Федераль казначылыкның территориаль органы тарафыннан бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә жирлек бюджетын үтәү буенча аерым функцияләрне гамәлгә ашыру турындагы килешү нигезендә Федераль казначылыкны гамәлгә ашыра.

2. Бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә:

бюджетларның бердәм счетларында акчалар белән идарә итүне Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлекнең финансы органы башкара;

бюджеттан касса түлүүләре Федераль казначылык органы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы тарафыннан Федераль казначылык органына һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына тапшырылган түләү документлары нигезендә аларны бирү чиратлылыгы тәртибендә һәм бюджетның бердәм сетында калган акчаларның фактта булуы чикләрендә гамәлгә ашырыла;

бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түлүүләре буенча барлык операцияләр бюджетның бердәм сетында Федераль казначылык органы һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет классификациясе кодлары буенча Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы тарафыннан үткәрелә һәм исәпкә алына.;

Федераль казначылык органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органнары жирлекнең финанс органына тиешле бюджетлар үтәләше буенча касса операцияләре турында, шулай ук берләштерелгән бюджетка керә торган башка бюджетларның үтәләше буенча касса операцияләре турында мәгълүмат тапшыра.

3. Федераль казначылык органына һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына шушы функцияләргә гамәлгә ашыру буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексының 168 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып төзелгән килешү нигезендә жирлек бюджетын үтәү буенча аерым функцияләр тапшырылган очракта, бюджетка касса хезмәте күрсәтү үзенчәлекләрен Россия Федерациясе Бюджет кодексының 241.1 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләре нигезендә Федераль казначылык билгели.

4. Бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру, бюджет үтәләше барышында бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру исәбенә өстәмә керемнәр алу һәм алынган керемнәргә ышанычлы идарәгә тапшыру, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчалар булу рөхсәт ителә.

Статья 18. Жирлек бюджеты үтәләшенә финанс контролен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары

1. Жирлек бюджеты үтәләшенә финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар булып торалар:

- 1) авыл жирлеге Советы;
- 2) жирлекнең Контроль-хисап органы;
- 3) жирлекнең финанс органы;
- 4) жирлек башкарма комитеты;
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүче;
- 6) бюджет керемнәре баш администраторы;
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы.

2. Авыл жирлеге Советы башкара:

1) алдан контроль-авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары проектын һәм авыл жирлеге Советының бюджет-финанс өлкәсендәге башка карар проектларын тикшерү һәм раслау барышында;

2) агымдагы контроль-авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карарының үтәләшен тикшерү барышында;

3) алдагы контроль - аның үтөлешенен законлылыгын, исәп һәм хисаплылыкның дәрәслеген билгеләү максатларында жирлек бюджеты үтөлешә нәтижәләре буенча.

3. Жирлекнең контроль-хисап органы тышкы муниципаль финанс контролен Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенен гомуми принциплары турында"2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашыра.

4. Жирлекнең башкарма комитеты бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра.

5. Жирлекнең финанс органы тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, бюджет законнарының башка актлары һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет акчаларын хокуклы, максатчан, нәтижәле куллануны тәмин итү өлешендә бюджет акчаларын ведомствога караган бүлүчеләр (алучылар) тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр элге акчаларны бюджеттан биргәндә билгеләнгән шартлар һәм максатлар нигезендә субсидияләр, субвенцияләр куллануны контрольдә тотат.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет акчаларын һәм муниципаль унитар предприятиеләрне ведомствога караган бүлүчеләргә (алучыларга) тикшерүләр үткәргә хокуклы.

7. Бюджет керемнәренен Баш администраторлары бюджет керемнәренен ведомство администраторлары тарафыннан керемнәрен административ функцияләрен гамәлгә ашыру буенча финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы администраторлар тарафыннан бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан касса түлүүләрен финанслау чыганакларының гамәлгә ашырылуына финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тикшерүләрен уздырырга хокуклы.

Статья 19. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә салым керемнәре, салым булмаган керемнәр һәм түләүсез керемнәр керә.

2. Салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнә торган түбәндәге жирле салымнардан жирлек бюджетына салым керемнәре күчәрелә:

1) жир салымы-норматив буенча 100 процент;

2) физик затлар милкенә салым - норматив буенча 100 процент.

3. Жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм жыемнардан, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнары нигезендә региональ салымнардан салым керемнәре күчәрелә.

4. Жирле бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46, 58 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

5. Авыл жирлеге Советы карары белән жирле салымнар кертелә, алар буенча салым ставкалары билгеләнә һәм жирле салымнар буенча Россия Федерациясе законнары белән жирлекнең вәкаләтле органына бирелгән хокуклар чикләрендә салым ташламалары бирелә.

6. Жирле салымнар турында муниципаль хокукый актларга, авыл жирлеге Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган муниципаль хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында авыл жирлеге Советы Карары авыл жирлеге советына чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карар проектын кәргәнче 10 көн алдан кабул ителергә тиеш.

7. Жирле салымнар турында авыл жирлеге Советы карарына агымдагы финанс елы дәвамында үз көченә керүне күздә тоткан үзгәрешләр авыл жирлеге Советының агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындагы карарына тиешле үзгәрешләр кертелгән очракта гына кертелә.

8. Авыл жирлеге Советының жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, жирле бюджет акчаларынан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив хокукый актлары авыл жирлеге Советы карарына бары тик жирлек башкарма комитеты житекчәсе инициативасы белән яки жирлек башкарма комитеты житекчәсе бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин.

Статья 20. Жирлек бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеге һәм реестрлары

1. Жирлекнең финанс органы авыл жирлеге бюджеты керем чыганакалары реестрын алып бара.

2. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеге астында жирле салымнар һәм башка мәжбүри түләүләр, жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру чыганагы булган башка керемнәр жыелмасы (исемлеге), аларның барлыкка килү хокукый нигезләре, авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакаларының исәпләү тәртибе (күләме, ставкалары, ташламалары) һәм авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеген формалаштыру һәм алып бару тәртибендә билгеләнгән башка характеристикалары күрсәтелеп аңлашыла.

3. Бюджет керемнәре чыганакалары реестры дигәндә, авыл жирлегенә керемнәр чыганакалары исемлеге нигезендә, бюджет төзү, раслау һәм үтәү процессында барлыкка килә торган бюджет керемнәре чыганакалары буенча мәгълүмат жыелмасы аңлашыла.

4. Мәгълүмат составы, авыл жирлегенә керем чыганакалары исемлеген формалаштыру һәм алып бару тәртибе, мәгълүмат составына гомуми таләпләр, авыл жирлегенә керем чыганакалары реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Авыл жирлеге бюджеты керем чыганакаларының реестрлары төзелә һәм авыл жирлеге башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

6. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрлары законнар нигезендә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшырыла.

Статья 21. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә::

1) муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару), шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр бирү;;

2) халыкны социаль тәмин итү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;

4) юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү;

5) бюджетара трансфертлар бирү;

6) халыкара хокук субъектларына түләүләр, взнослар, түләүсез күчерүләр бирү;

7) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;

8) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә граждандга яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында муниципаль берәмлеккә карата суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә::

1) физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару) буенча казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәмин итү;;

2) бюджет һәм автоном учреждениеләренә, муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәмин итүгә субсидияләрне дә кертеп, субсидияләр бирү.;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга, шул исәптән әлеге оешмалар тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) физик һәм (яисә) юридик затларга субсидияләр бирү;;

4) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру;

5) муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү максатларында, бюджет ассигнованиеләреннән тыш).

4. Муниципаль йөкләмәдә булырга тиеш:

күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләренә (башкарыла торган эшләрнең) сыйфатын һәм (яки) күләмен (эчтәлеген) характерлаучы күрсәткечләр);

муниципаль йөкләмәнең үтәлешен контрольдә тоту тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

муниципаль биремнең үтәлеше турындагы хисапка карата таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль йөкләмә шулай ук карап торырга тиеш:

тиешле хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучы физик һәм (яки) юридик затларның категорияләрен билгеләү;

тиешле хезмәтләр күрсәтү тәртибе;

физик яисә юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә физик яки юридик затлар тарафыннан түләүнең иң чик бәяләре (тарифлар) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очрақларда йә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очрақларда күрсәтелгән бәяләргә (тарифлар) билгеләү тәртибе.

5. Муниципаль йөкләмә күрсәткечләре бюджет проектын төзегәндә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү, шулай ук бюджет яисә автоном учреждение тарафыннан муниципаль йөкләмәне үтәүгә субсидияләр күләмен билгеләү өчен кулланыла.

6. Муниципаль йөкләмә бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен формалаша.

7. Муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәмин итү жирлек башкарма комитетының муниципаль актында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

8. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

9. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет акчаларын алучылар муниципаль контрактлар төземичә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрын алып барырга тиеш.

Муниципаль контрактлар төземичә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрларында сатып алына торган товарларның, эшләрнең һәм хезмәт күрсәтүләргә кыскача исеме булырга тиеш; товар белән тәмин итүчеләр, подрядчылар һәм хезмәт күрсәтүчеләрнең атамасы һәм урыны, сатып алу бәясе һәм датасы булырга тиеш.

10. Муниципаль биремнәрнең үтәлешен финанс белән тәмин итү жирлек бюджетты акчалары исәбеннән жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Күрсәтелгән бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибе жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән тәртип расланганчы тиешле бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) яки алучыларга житкерү рөхсәт ителми.

11. Халыкны социаль тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр бирүгә йә халыкка социаль ярдәм күрсәтү

чараларын гамәлгә ашыру максатларында гражданныр фәйдәсына товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуға бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәмин итүгә чыгым йөкләмәләре гавами норматив йөкләмәләр кабул итү нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин.

12. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр алынмый калган керемнәрне каплау һәм (яки) товарлар житештерү (подакцизлы товарлар), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (әлеге пунктның 1 абзацында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр жирлек бюджеты турында авыл жирлегә Советы карары һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль жирле үзидарә органнары актларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актлар түбәндәгеләрне билгеләргә тиеш: :

1) субсидияләр алу хокукына ия булган юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкүарларны, физик затларны - товар, эш, хезмәт житештерүчеләрне (муниципаль учреждениеләрдән тыш) сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнең максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта субсидияләрне кире кайтару тәртибе.

Әлеге пунктта каралган субсидияләр концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә каралган шартлар һәм сроклар нигезендә жирле бюджеттан бирелергә мөмкин.

Муниципаль берәмлек исемнән бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән вакытка концессион килешүләр төзү жирлек Башкарма комитетының норматив хокукый актларында каралган очракларда гамәлгә ашырыла.

Бюджет турындагы карарда юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга конкурс нигезендә бирелә торган субсидияләр рәвешендә грантлар бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Әгәр әлеге тәртип алдагы абзацта каралган карарлар белән билгеләнмәгән булса, жирле бюджеттан күрсәтелгән субсидияләр бирү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, алар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш.

13. Юридик затларга жирле бюджеттан субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) төзү, шул исәптән "Россия Федерациясендә сәнәгать сәясәте турында" 2014 елның 31 декабрәндәге 488-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә төзелгән махсус инвестицион контрактлар шартлары һәм муниципаль-

шәхси партнерлык турында килешүләр, муниципаль берәмлек исемнән расланган бюджет йөкләмәләре лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән вакытка концессион килешүләр төзү очракларда гамәлгә ашырыла., авыл жирлеге Башкарма комитетының ул билгеләгән тәртиптә кабул ителгән карарларында каралган тәртиптә.

Әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелгән субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) һәм аларга үзгәрешләр кертүне яисә аларны өзүне күздә тоткан күрсәтелгән шартнамәләргә (килешүләргә) өстәмә килешүләр Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган типлаштырылган рәвешләр нигезендә төзелә.

Статья 22. Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгымнар өлешендә жирлек Башкарма комитетының Резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды күләме авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнә һәм күрсәтелгән карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменен өч процентыннан артмаска тиеш.

3. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының бюджет ассигнованиеләре жирлек башкарма комитеты карары белән расланган жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды акчаларын Формалаштыру һәм тоту тәртибе турындагы Нигезләмә нигезендә файдаланыла.

4. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле чаралар үткәргәннән соң бер ай эчендә жирлекнең финанс органына, тиешле раслаучы документлар кушып, бирелә.

Резерв фонды акчаларыннан файдалану турындагы хисап бюджет үтәлеше турында квартал саен һәм еллык хисапларга теркәлә.

Статья 23. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны тормышка ашыру

1. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрнен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлөп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәгә төрләрнен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында жирлек бюджетына өстәмә керемнәрнен тиешле чыганакалары булганда һәм (яисә) чыгымнарның аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда, авыл жирлеге Советы карарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин. жирлек бюджеты.

Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга жирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

Статья 24. Авыл жирлегенен чыгым йөкләмәләре

1. Жирле әһәмияттәгә мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль

хокукый актлар кабул иткән очракта, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исемнән) шартнамәләр (киләшүләр) төзүне, авыл жирлегенең чыгым йөкләмәләре (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә); муниципаль берәмлек исемнән килешүләр (киләшүләр) төзү муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә башкарыла.

2. Жирле үзидарә органнары тарафыннан тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итүгә бәйле чыгым йөкләмәләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 140 статьясында каралган тәртиптә жирле бюджетка бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча тапшырылган вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бәйле чыгым йөкләмәләре жирле бюджеттан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 142.4 һәм 142.5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган башка бюджетара трансфертлар исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән алынмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

5. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры авыл жирлеге башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

Статья 25. Бюджет кытлыгы

1. Авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет дефициты, кире кайтарылмый торган түләүләренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә.

2. Авыл жирлеге Советы карары белән муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр кытлыгын финанслау чыганакалары составында расланган очракта һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта жирлек бюджеты кытлыгы күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар күләме чикләрендә әлеге өлештә билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

3. Жирлек бюджеты үтөлөшө турындагы еллык хисап күрсөткөчлөрө буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы күрсөтелгән чиклөлүргө туры килергө тиеш.

Статья 26. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

1. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына кертелә:

1) номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсөтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түлөүгә юнөлдөрөлгән акчалар арасындагы аерма.;

2) жирлек арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түлөнгән кредитлары арасындагы аерма.;

3) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түлөнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма

4) тиешле финанс елы дәвамында жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгөртү.;

5) жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына кертелә:

1) жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрән сатудан кергән керемнәр.;

2) жирлек бюджеты чаралары буенча курс аермасы.;

3) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйле очракта, жирлек гарантияләрән үтәүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме йә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының юл бирелүе белән бәйле рәвештә муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантка.;

4) жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрән Россия Федерациясе валютасында түлөүгә жибәрелә торган акчалар күләме.;

5) жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы.;

6) жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма

7) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма (жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта).

3. Агымдагы финанс елы башына жирлек советының хокукый акты белән билгеләнгән күләмдә жирлек бюджеты акчалары агымдагы финанс елында

вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирлек исеменнән төзелгән товарлар белән тәмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмэт күрсәтүлэргә финанс хисап елында әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә түләнергә тиешле муниципаль контрактлар өчен жирлек исеменнән төзелгән бюджет ассигнованиеләрен арттыруга күрсәтелгән максатларга фэйдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре калдыгы суммасыннан артмаган күләмдә жибәрелә ала., жирлек бюджеты турында карарда каралган.

4. Калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта гамәлгә куючысы жирлек һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә районның финанс-бюджет палатасында ачылган оешмалар акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

5. Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

2) муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләрне үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме.

Статья 27. Муниципаль бурыч

1. Жирлек бурыч йөкләмәләре булырга мөмкин рәвешендә йөкләмәләрен буенча:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә));

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларынан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясенә Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларынан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жирлек тарафыннан жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

5. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача вакытлы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

6. Муниципаль бурыч белән идарә итү муниципаль берәмлек уставы нигезендә авыл жирлегә башкарма комитеты (башкарма-боеру органы) тарафыннан башкарыла.

7. Муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарыла.

8. Муниципаль бурыч китабына элгә йөкләмә төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату), йөкләмәләрне тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, Муниципаль бурыч китабына кертү тәртибе һәм вакыты жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Статья 28. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычыннан һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең инд чик күрсәткечләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда), Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның инд югары чиге күрсәтелә, билгеләнә., (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет керемнәренә, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренән түләүләргә расланган күләмгә исәпкә алынмаса, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмгә артмаса тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләргә үтәгәндә, жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмгә (Чираттагы финанс елына) 10 проценттан артмаса тиеш (Чираттагы финанс елына һәм план чорына).;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына булган муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларынан дотацияләргә гомуми күләмгә (Чираттагы финанс елына) 20 проценттан артмаса тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елынан һәм план чорының һәр елынан соң килүче елның 1 гыйнварынан соң бурыч йөкләмәләрен вакытынан алда түләүгә җибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

Статья 29. Россия Федерациясә валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясә валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсә муниципаль бурыч йөкләмәсә түләү шартлары белән каралган түләү датасынан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләргә шартлары һәм жирлекнең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән гамәлләр кредитор тарафыннан башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлегә Советының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациясә валютасындагы жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклардан соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

4. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч күләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

6. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түлэнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләрне алмаштыру нәтижәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлэнгән дип танылырга мөмкин.

8. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләрне түләп бетерү датасы житкәнче сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

Статья 30. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке бурыч алулары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан авыл жирлеге исемненән жирлек бюджетына заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Авыл жирлегенә муниципаль тышкы бурыч алулары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек исемненән жирлек бюджетына федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенә Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исемненән жирлек башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгәндә гамәлгә ашырыла:

1) жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлар булмау;;

2) жирлек тарафыннан исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган күләмдә кредит рейтингы алынган.

6. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль гарантияләре бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр керткән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән бары тик жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы., Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләре чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта,

муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында расланган очракта гына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында) бирергә хокуклы.), шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелде.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмэләрне реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

Статья 31. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирлек бюджетына акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмэләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлек бюджеты турында тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмэләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларының гомуми суммасы жирлек бюджеты кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, һәм агымдагы елның 1 гыйнварына жирлек бюджеты акчалары күрсәтелгән арттыру суммасында барлыкка килгән хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмэләрен түләү күләмнәреннән артып китсә, агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

Статья 32. Жирлек тарафыннан чит ил валютасында бурыч алулар һәм гарантия бирү үзенчәлекләре

Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында Бурыч Алырга, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмэләрен исәпкә алып, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

Статья 33. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Программа муниципальных внешних заимствований на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год) представляет собой перечень бюджетных кредитов, привлекаемых в бюджет Поселения из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых

иностранных кредитов и (или) погашаемых в иностранной валюте в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году).

2. Программой муниципальных внешних заимствований определяются:

1) объем привлечения средств в бюджет Поселения и сроки погашения долговых обязательств, возникающих по бюджетным кредитам, привлекаемым в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году) в местный бюджет из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых иностранных кредитов;

2) объем погашения долговых обязательств Поселения в очередном финансовом году и плановом периоде (очередном финансовом году), возникших по бюджетным кредитам, привлеченным в бюджет Поселения из федерального бюджета в иностранной валюте в рамках использования целевых иностранных кредитов.

3. Программа муниципальных внешних заимствований на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год) является приложением к решению о бюджете Поселения на очередной финансовый год и плановый период (очередной финансовый год).

Статья 34. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегенән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары (Чираттагы финанс елында) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары.;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылдырылмый.

Статья 35. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше

яисә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты якынлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәэмин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем бирү – жирлек) һәм Гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп));

5) Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча йөкләмәләрне Гарант тарафыннан үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендә булган хужалык жәмгыяте йөкләмәләре (өлешләре) буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгеләнгән вакытта гарантның принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча

принципалның йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү бурычы барлыкка килә, тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән. Күрсәтелгән тәминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма рөхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртсә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата булган таләпләр, яна хужага (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яна хужасына (эмитентка) күчүгә, принципал (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрнең хокукларын тапшырудан (күчүдән) тыш, алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчүгә) алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук бу статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурыч принципалы үтәлгәндә Гарант тарафыннан таныла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түлү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына гарантка бирелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, язма рәвештә гарантка белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындагы килешүдә билгеләнгән срогыннан элек гарантияне үтәү турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы якинлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчermәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта, бенефициарның күрсәтелгән таләпкә кушып бирелгән документлар белән Гарантия үтәлеше турындагы таләбен карарга һәм гарантия шартларына таләпләр һәм аңа кушып бирелгән документлар туры килү-килмәвен тикшерергә тиеш.

16. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантия бирелгән срок тәмамланганнан соң (гарантиянең гамәлдә булу срогы) гарантка таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка тапшырылган);

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып, гарантка тапшырылды;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмэләренә тиешле үтәлешен кабул итүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Гарантиянең үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очрақта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итә алырлык каршылыкларны чыгарырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очрақта да әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен һәм аңа кушып бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очрақта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядә каралган йөкләмәсе гарантия белән тәэмин ителгән принципалның срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, ләкин гарантия суммасыннан да артмый.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йөкләмәсе туктатыла:

1) гарантта билгеләнгән күләмдә бенефициарга Гарант тарафыннан акча түләнә;

2) гарантиядә билгеләнгән вакыт узганнан соң, ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәгән йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен бүтән нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очрақта, яисә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпнең булу-булмавына карамастан));

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.1 статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очрақта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, гарантны гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында гарантия буенча үз хокукларыннан;

5) әгәр тәэмин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантка гарантка гарантия үтәлеше турында гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яңа хужасына (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүенә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан (күчүдән тыш), принципалның (эмитентның));

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка, төп йөкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү йөзеннән түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән җаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торган йөкләмэләрне тээмин итүдә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмэләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән элекке карар белән билгеләнә.

Статья 36. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

- 1) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 2) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;
- 3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;
- 4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары;

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмэләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

Статья 37. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп:

- 1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;
- 2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тээмин ителә торган йөкләмэләр валютасы;
- 3) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;
- 5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тээмин ителә торган йөкләмэләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

Статья 38. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр

1. Акча йөкләмэләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түлөргә тиеш.

2. Жирлекнең финанс активлары жирлек алдында акча йөкләмэләре буенча таләпләрне формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр буенча бурычны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләрне (акчалата йөкләмэләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмэләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акчалата йөкләмэләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счётына күчөргәннән бирле үтәлгән булып санала.

Статья 39. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмитенты-жирлек уставы муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукына ия булган башкарма комитет.

5. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгатьләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

Статья 40. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Карарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнә.

Бүлек 2. Жирлек бюджеты проектының төзү

Статья 41. Жирлек бюджеты проектының төзү тәртибе

1. Жирлек бюджеты проекты нигезендә төзелә:

- Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль жыелышына Россия Федерациясе бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган юлнамасы нигезләмәләре;;

- Россия Федерациясе бюджет сәясәтенең, салым сәясәтенең һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Россия Федерациясе субъектларының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләренең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);;

- жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразлары;

- муниципаль программаларны (муниципаль программалар проектларын, күрсәтелгән программаларның үзгәрешләре проектларын).

2. Жирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

3. Бюджет проектының төзү тәртибе һәм сроклары бюджет законнары һәм авыл жирлегә Советының муниципаль хокукый актлары таләпләрен үтәп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджеты проектының турыдан-туры төзүне жирлекнең финанс органы башкара.

5. Жирлек бюджеты проектының үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында жирлекнең финанс органы барлык жирле үзидарә органнарыннан, бюджет барлыкка китерүче предприятиеләрдән, учреждениеләрдән, оешмалардан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

6. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы өч елдан да ким булмаган чорга, шул исәптән Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләренең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Бюджет проектының төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

7. Бюджет керемнәре авыл жирлегә Советына бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясе законнары, шулай ук Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актлар шартларында жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

8. Жирлекнең финанс планы ел саен, Россия Федерациясе Бюджет кодексы положениеләрен үтәп, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән форма һәм тәртиптә эшләнә һәм раслана һәм авыл жирлегә Советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта бирелә.

Жирлекнең уртача вакытлы финанс планы күрсәткечләре һәм жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

Расланган урта сроклы финанс планы жирлегә булырга тиеш түбәндәге параметрлары:

1) жирлек бюджеты керемнәренең һәм чыгымнарының фаразланган гомуми күләме;

2) бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр, бюджет чыгымнарын классификациялүү бүлеклөргө, бүлекчөлөргө буенча бюджет ассигнованиелерге күлөмнөргө йә бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр, муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнөлөшлөргө буенча бюджет ассигнованиелерге күлөмнөргө

3) жирле бюджетларга салым керемнөреннән авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә торган күчөрүлөр нормативлары;

4) бюджет кытлыгы (профицит) ;

5) муниципаль бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына.

Авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан жирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечлөрен раслау каралырга мөмкин.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечлөргө индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшлөгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

Уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына Параметрларны өстәү юлы белән эшләнә.

Уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында уртача сроклы финанс планы параметрларын нигезлүү, шул исәптән, планлаштырыла торган үзгәрешлөргө сәбәплөрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

9. Гамәлдәге чыгым йөкләмәлөрен һәм жирлекнең кабул ителә торган йөкләмәлөрен үтәү өчен бюджет ассигнованиелөрен планлаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет ассигнованиелөрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәлөргө үтәүгә бюджет ассигнованиелөргө буенча аерым гамәлгә ашырыла.

10. Жирлек бюджеты хисабына тормышка ашырыла торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты карары белән раслана.

Муниципаль программаларны эшлүү турында карарлар кабул итү тәртибе, шулай ук аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) тормышка ашыруга бюджет ассигнованиелөргө күлөме авыл жирлеге Советының Бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турындагы карары белән жирлек Башкарма комитетының хокукый акты нигезендә һәр программа (ярдәмче программа) буенча бюджет чыгымнарының максатчан статьясы нигезендә раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты карары белән жирлек бюджеты турындагы карар проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча расланырга тиеш.

Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәялүү үткөрелә. Үткөрү тәртибе һәм муниципаль программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәялүү критерийлары жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаны тормышка ашыруның нәтижелелеген бәяләү нәтижеләре буенча жирлек башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан авыл жирлеге Советына бюджет турындагы карар проекты кертелгән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча, Чираттагы финанс елыннан башлап, программаны тормышка ашыруга бюджет ассигнованиеләрен кыскарту яки аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктату турында Карар кабул ителергә мөмкин.

Әлеге карар кабул ителгән очракта һәм жирлек бюджетында муниципаль контрактлар программаларын үтәү өчен төзелгән очракта муниципаль контрактлардан килеп чыга торган чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре карала, алар буенча яклар тарафыннан аларны туктату турында килешүгә ирешелмәгән.

11. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин, аларны эшләү, раслау һәм тормышка ашыру жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

12. Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары проектында бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, авыл жирлеге Советы карарларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы Карардан тыш) керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

Бюджет турында карар белән раслана:

- жирлек бюджеты керемнәренәң Баш администраторлары Исемлеге;
- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

- бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлек программасыз юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына), шулай ук бюджет чыгымнары классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очрактарда;

- Чираттагы финанс елына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы, бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан тыш;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

- Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм (яисә) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;);

- Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценты күләмендә,

план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары (Чираттагы финанс елына һәм план чорына));

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп, ;

- муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Россия Федерациясе валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программалары;;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр.

13. Жирлек бюджеты проекты авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

Статья 42. Жирлек бюджеты проектына экспертиза үткөрү

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын авыл жирлеге Советына раслауга тапшырганнан соң, авыл жирлеге Советы Рәисе, шушы документлар белән бергә, жирлекнең Контроль-хисап органына финанс һәм бюджет законнары таләпләренә туры килү-килмәүгә экспертиза үткөрүгә жирлек бюджеты турындагы карар проектын тапшырырга тиеш.

Тиешле бәяләмә алганнан соң, жирлек бюджеты проекты авыл жирлеге Советы Рәисе тарафыннан авыл жирлеге Советына раслауга тапшырыла яки эшләп бетерү өчен жирлек башкарма комитетына кире кайтарыла.

Бүлек 3. Жирлек бюджеты проектын карау һәм раслау

Статья 43. Авыл жирлеге Советы каравына жирлек бюджеты турында карар проектын кертү

1. Жирлек башкарма комитеты авыл жирлеге Советы каравына агымдагы елның 15 ноябринан дә соңга калмыйча Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын кертә.

2. Бюджет проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына әлеге Нигезләмә һәм Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

Статья 44. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге советына түбәндәге документлар тапшырыла:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенә яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенә көтелүче нәтижәләр;;

- жирлекнең социаль-иқтисади үсеш фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицитның (профицитның) фаразы йә урта сроклы финанс планы проекты;;

- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы ; ;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары яки проектлары һәм исәпләп чыгару;

- Чираттагы финанс елы ахырына муниципаль бурычның иң югары чиге (Чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр елы ахырына);

- муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Россия Федерациясе валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программалары;;

- агымдагы финанс елына жирлек бюджеты үтәлешен бәяләү;

- авыл жирлеге бюджетының керем чыганаclarы реестры;

- башка документлар һәм материаллар.

Муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджеты турындагы карар расланган очракта, бюджет турында карар проектына муниципаль программалар паспортлары (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Статья 45. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карар проектын карау тәртибе

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан ике эш көне дәвамында авыл жирлеге Советы каравына кертелгәннән соң, авыл жирлеге Советы Рәисе авыл жирлеге бюджеты турында карар проекты кертелгәннән соң, аны Советның эш органына - икътисади үсеш, Бюджет, салымнар, тариф сәясәте, эшмәкәрлекне үстерү, бюджетара һәм жир-милек мөнәсәбәтләре мәсьәләләре буенча комиссиягә жибәрә.

2. Комиссия элге проектны алган көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килү-килмәве турында бәяләмә әзерли.

3. Авыл жирлеге Советы рәисе Комиссия бәяләмәсе нигезендә авыл жирлеге Советы тарафыннан жирлек бюджеты турында карар проектын карап тикшерүгә кабул итү яки аны эшләп бетерү өчен Башкарма комитетка кире кайтару турында Карар кабул ителә.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына, эшләп бетерү өчен, биш эш көне эчендә тапшырылырга тиеш.

5. Авыл жирлеге бюджеты турында карар проекты буенча гариза ясау хокукына һәм аны авыл жирлеге Советында карау барышында авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе, жирлекнең финанс органы житәкчесе яки аның вәкаләтле вазыйфай затлары ия.

6. Авыл жирлеге Советы утырышында авыл жирлеге бюджеты турында карар проектын караганда авыл жирлеге Советы жирлекнең башкарма комитеты житәкчесенең докладын яки Аның кушуы буенча жирлекнең финанс органы житәкчесе докладын һәм икътисади үсеш, Бюджет, салымнар, тариф сәясәте, эшмәкәрлекне, бюджетара һәм жир-мөлкәт мөнәсәбәтләрен үстерү мәсьәләләре буенча комиссия рәисенең өстәмә докладын тыңлый һәм жирлек бюджеты проектын раслау яки аны кире кагу турында Карар кабул итә.

7. Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

8. Авыл жирлеге Советының агымдагы финанс елы башыннан жирлек бюджеты турындагы карары үз көченә кермәсә:

1) жирлекнең финанс органы бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләренең лимитларын финанс хисап елында бюджет ассигнованиеләренең уникаль өлешеннән һәм бюджет йөкләмәләре лимитларыннан артмаган күләмдә ай саен житкерергә хокукы;

2) авыл жирлеге Советы карары белән жирлек бюджеты турында билгеләнә торган башка күрсәткечләр авыл жирлеге Советы карары белән авыл жирлеге Советының финанс хисап елына бюджеты турында карары белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла.

9. Әгәр жирлек бюджеты турында Совет карары агымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә керсә, жирлек башкарма комитеты авыл жирлеге Советы карарына һәм раславына жирлек бюджеты турында карар проектына тапшыра.

Күрсәтелгән карар проекты авыл жирлеге Советы тарафыннан тәкъдим ителгән көннән алып 15 көннән дә артмаган вакытта карала һәм раслана.

10. Жирлек бюджеты турындагы карар проектына карау һәм аны авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карар үз көченә керүне, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләргә һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

11. Жирлек бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм финанс елының 31 декабрә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Бүлек 4. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 46. Бюджет үтәлеше нигезләре

1. Жирлек бюджетының үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә башкарыла.

Бюджет үтәлешен оештыру жирлекнең финанс органына йөкләнә.

2. Жирлек бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджетының үтәлеше жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының балансылыгын тәмин итәләр, федераль законнарның һәм Татарстан Республикасы законнарының бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурычның дефициты, күләме һәм структурасы, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәмин итәләр.

Статья 47. Сводная бюджетная роспись

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе жирлекнең финанс органы житәкчесе боерыгы белән билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү жирлекнең финанс органы житәкчесе тарафыннан башкарыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы Советның карарына туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы Совет карарына үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта, жирлекнең финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертә.

3. Бюджет үтәлеше барышында жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очракларда, жирлек бюджеты турындагы Совет карарына үзгәрешләр кертмичә, жирлекнең финанс органы житәкчесе карары нигезендә үзгәртелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре Чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жыелма бюджет язмасына, жирлек бюджетының бердәм счётындагы калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре дә кертелә.

6. Бюджет турында карар агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәсә:

Жирлекнең финанс органы бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләренең лимитларын финанс хисап елында бюджет ассигнованиеләренең уникаль өлешеннән һәм бюджет йөкләмәләре лимитларынан артмаган күләмдә ай саен житкерергә хокуклы;

бюджет турында карарда билгеләнә торган башка күрсәткечләр хисап финанс елына бюджет турында карар белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бюджетара трансфертлар бүлү һәм (яисә) бирү тәртибе хисап финанс елына билгеләнгән рәвештә саклана.

Әгәр бюджет турында карар финанс елы башланганнан соң өч ай узгач үз көченә кермәсә, жирлекнең финанс органы билгеләнгән абз шартларын үтәгәндә бюджет үтәлешен оештырырга хокуклы. 2-4 әлегә пункт.

Шул ук вакытта жирлекнең финанс органы хокуклы түгел:

бюджет йөкләмәләре лимитларын һәм бюджет ассигнованиеләрен Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән юридик һәм физик затларга бюджет инвестицияләре һәм субсидияләренә житкерергә;

бирергә бюджет кредитлары;

кварталга исәпләгәндә алдагы финанс елының сигездән артык бурыч алуларының күләме күләмендә бурыч алуларны гамәлгә ашыру;

резерв фондларын формалаштыру.

Күрсәтелгән чикләүләр гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә, муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү һәм түләүгә, халыкара шартнамәләренә үтәүгә бәйле чыгымнарга кагылмый.

7. Әгәр жирлек бюджеты турында карар агымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә керсә, күрсәтелгән карар үз көченә керткән көннән бер ай эчендә жирлекнең башкарма комитеты, бюджет үтәлешен исәпкә алып, бюджет

күрсәткечләрән ачыклаучы бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проекты Совет каравына һәм раславына тапшыра.

Күрсәтелгән карар проекты Совет тарафыннан тәкъдим ителгән көннән алып 15 көннән дә артмаган вакытта карала һәм раслана.

8. Авыл жирлегә Советының бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән жайга салучы карарларында, жирлек бюджеты турындагы Карардан тыш, жирлекнең финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин.

Статья 48. Касса планы

1. Касса планында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләренең фаразлары аңлашыла.

2. Жирлекнең финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәренең баш администраторы, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләргә тапшыру составын һәм срокларын билгели.

Статья 49. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

Статья 50. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше, Россия Федерациясә Бюджет кодексы таләпләрән үтәп, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен күздә тотат:

- 1) Бюджет һәм акчалата йөкләмәләргә кабул итү һәм исәпкә алу;;
- 2) раслау акчалата йөкләмәләргә;
- 3) Акчалата йөкләмәләргә түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөкләмәләргә үтәлешен раслау.

3. Жирлекнең бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләргә аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләргә лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләргә физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән бүтән шартнамәләргә төзү юлы белән яисә Россия Федерациясә законнары, башка хокукый акт, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән түләү бурычын түләү һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә раслай.

5. Алабуга муниципаль районының финанс-бюджет палатасы бюджет һәм акчалата йөкләмәләргә исәпкә куйганда, акчалата йөкләмәләргә түләүне санкцияләгәндә, әлегә статьяның 1 пункттында каралган тиешле тәртип нигезендә, контрольлек итә:

Бюджет йөкләмәләргә бюджет йөкләмәләргә тиешле лимитларыннан яисә бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләргәннән артмау, шулай ук бюджет чыгымнары классификациясә кодының бюджет йөкләмәсә турындагы мәгълүматның туры килү-килмәве;

тиешле бюджет йөкләмәсе турында исәпкә куелган мәгълүматның акчалата йөкләмәсе турындагы мәгълүматка туры килүе;

түләү документында күрсәтелгән мәгълүматның акчалата йөкләмәгә түләү өчен, акчалата йөкләмә турындагы мәгълүматның туры килүе;

акчалата йөкләмә барлыкка килүне раслый торган документлар булу.

Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә әлеге пунктта күрсәтелгән мәгълүматка өстәп, контрольгә алынырга тиешле башка мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, муниципаль контракт турындагы мәгълүматларның муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрында туры килүен һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның муниципаль контракт шартлары нигезендә исәпкә алынуын контрольдә тоту гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү бюджет ассигнованиеләрен алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарылырга мөмкин.

6. Акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасына бюджетның бердәм счетыннан акчаларны төшереп калдыруны раслый торган түләү документлары нигезендә, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 51. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча жирлек бюджетының үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә баш администратор, администратор тарафыннан башкарыла, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 52. Бюджет үтәлеше буенча операцияләрне исәпкә алу өчен шәхси счетлар

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча бюджет процессында катнашучылар тарафыннан аларның бюджет вәкаләтләре кысаларында гамәлгә ашырыла торган операцияләрне исәпкә алу Федераль казначылыкның территориаль органында һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль

органында Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезлэмэләре нигезендә ачыла торган шәхси счетларда башкарыла. Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында, Федераль казначылык тарафыннан билгеләнгән тәртиптә алып барыла.

Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында ачыла торган шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә ачыла һәм алып барыла.

Статья 53. Бюджет сметасы

1. Авыл жирлеге муниципаль казна учреждениеләренең бюджет сметасы, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә, бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

2. Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы муниципаль казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен ана житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгым төрләренең элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча, шулай ук тиешле төркемнәрнең (статьяларының) статьялары (статьялары) кодлары буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләүнең тиешле төркемнәрнең (статьяларының) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә детальләштерелергә мөмкин.

Статья 54. Финанслауның иң чик күләме

1. Жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәүне оештырганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләме) раслау һәм аны баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерү карала ала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта баручы нәтижә белән, яки бюджет акчаларын төп бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, тиешле кварталга билгеләнә.

Статья 55. Бюджет үтәгәндә бюджет турында карар белән расланганнан артык фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Жирлек бюджетын үтэгэндэ расланган керемнэрнең гомуми күләменнән артыграк фактта алынган керемнэр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, жирлек бюджеты нигезендә жыелма бюджет язмасында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жирлек финанс органы тарафыннан жибәрелә ала.

2. Бюджет үтәләше турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган максатчан билгеләнештәге физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 45 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керүче бюджетара трансфертлар һәм түләүсез керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертмичә, бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

3. Акцияләрдән һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән алынган акчалар жирлек бюджетына норматив буенча 100 процент күчерелергә тиеш.

Статья 56. Бюджет иммунитеты

1. Жирлек бюджеты иммунитеты хокукый режимнан гыйбарәт, бу очракта жирлек бюджеты акчасына түләтүләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очрактардан тыш, бары тик суд акты нигезендә генә башкарыла.

2. Жирлек бюджетлары акчаларына суд приставлары хезмәте тарафыннан түләттерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очрактардан тыш, башкарылмый.

3. Жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә гражданды яисә юридик затка, шулай ук жирлек акчалары исәбеннән акча түләттерү турында бүтән Дәгъвалар буенча Суд актларын (бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең субсидиар жаваплылыгы тәртибендә акчаны эзләтеп алу турында суд актларыннан тыш) кайтару түбәндәге тәртиптә башкарыла:

Башкарма документ суд карарының резолютив өлешендә - суд актын үтәү чыганагының-жирлек казнасы хисабына үтәлергә тиеш.

Суд актын башкару өчен жирлекнең финанс органына тапшырыла.

Судта муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклаучы жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче, суд акты чыгарылгандан (кабул ителгәннән) соң 10 көн эчендә жирлекнең финанс органына эшне карау нәтижәләре турында мәгълүмат жибәрергә тиеш.

Суд тарафыннан муниципаль берәмлеккә карата куела торган һәм муниципаль казна хисабыннан канәгатьләндерелә торган дәгъва яисә башка таләпләрне канәгатьләндергәндә, муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын судта муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен тәкъдим иткән баш бүлүче шулай ук жирлекнең финанс органына суд актына карата шикаять бирү өчен нигезләрнең булуы турында хәбәр итә.

Суд актына шикаять бирү өчен нигезләр булган очракта муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүче жирлекнең финанс органына суд акты законлы көченә кәргән көннән бер айдан да соңга калмыйча шикаять бирү нәтижәләре турында мәгълүмат бирергә тиеш.

4. Үтәү өчен килгән башкарма документка түбәндәгеләр беркетелергә тиеш: суд тарафыннан расланган суд актының күчермәсе, аның нигезендә ул бирелгән, шулай ук түләттерүченең банк счёты реквизитларын күрсәтеп, гариза.

Гаризага, вәкилнең вәкаләтләрен таныклаучы ышаныч кәгазе яки нотариаль расланган ышаныч кәгазе яки башка документның күчермәсе кушымтасы белән, түләтүче яки аның вәкиле кул куя.

Башкарма кәгазьнең дубликаты суд тарафыннан тиешенчә расланган аны бирү турында суд билгеләмәсенең күчермәсе белән бергә үтәлүгә юнәлтелә.

Жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарма документ кабул ителгән очрақларда биш көн эчендә кире кайтарыла:

- югарыда күрсәтелгән документны тапшырмау;

- санап үтелгән документларның Россия Федерациясе Граждан процессуаль кодексы, Россия Федерациясе арбитраж процессуаль кодексы һәм "башкарма производство турында" 1997 елның 21 июлендәге 119-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;"

- башкарма документны үтәү өчен Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокны бозу;;

- түләтүченең башкарма документны кире алу турында гариза бирүе.

Үтәү өчен кергән башкарма документларны судка кайтарып бирергә мөмкин:

- суд тарафыннан башкарма документны кире алу турында гариза (яисә суд акты) бирү;

- бурычлы тарафыннан, йә түләттерүче тарафыннан, йә суд тарафыннан үтәлергә тиешле суд актын юкка чыгара торган документ тапшыру;

- невозможность осуществить возврат документов, поступивших на исполнение, взыскателю.

В случае возврата в суд исполнительных документов по указанным основаниям взыскателю направляется уведомление с приложением всех поступивших от него документов.

Возвращение исполнительного документа взыскателю не является препятствием для нового предъявления указанного документа к исполнению в пределах срока, исчисляемого в соответствии с Законом "Об исполнительном производстве".

Исполнение судебного акта о взыскании денежных средств с муниципального образования за счет средств бюджета должно быть произведено Финансовым органом Поселения в течение 3 месяцев со дня поступления исполнительного листа на исполнение.

В случае невозможности исполнения судебного акта в обозначенный срок Финансовый орган Поселения возвращает исполнительный документ с указанием причины неисполнения с приложением соответствующих документов, подтверждающих невозможность исполнения судебного акта, и разъясняет порядок обращения в службу судебных приставов согласно Федеральному Закону "Об исполнительном производстве".

Исполнение судебных актов осуществляется за счет ассигнований, предусмотренных на эти цели решением о бюджете. При исполнении судебных актов в объемах, превышающих ассигнования, утвержденные решением о бюджете на эти цели, вносятся соответствующие изменения в сводную бюджетную роспись.

Финансовый орган Поселения ведет учет и осуществляет хранение исполнительных документов и иных документов, связанных с их исполнением и предъявленным за счет средств казны.

Финансовый орган Поселения письменно извещает взыскателя о поступлении судебных актов в течение трех дней с момента их поступления заказным письмом с уведомлением и почтовой описью вложения.

Статья 57. Завершение текущего финансового года

1. Агымдагы финанс елында бюджет үтөлөшө буенча операцияларне төгөллөү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә, жирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Жирлек бюджеты үтөлөшө буенча операциялар агымдагы елның 31 декабрәндә тәмамлана.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре агымдагы елның 31 декабрәндә үз көчләрен югалталар.

3. Максатчан билгеләнештәге субсидиялар, субвенциялар һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр бирелгән бюджет керемәнә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнешә булган, кулланылмаган бюджетара трансфертлар калдыгы тиешле бюджет керемәнә күчәрелмәгән очракта, әлегә акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләренә үтәп, бюджет керемәнә түләттерелергә тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан финанс хисап елында файдаланылмый торган субсидиялар һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә бирелгән бюджетара трансфертларга ихтыяж булу (булмау) турында Карар кабул итү, шулай ук алар элегрәк бирелгән бюджетка күрсәтелгән бюджетара трансфертларны кире кайтару, аларга ихтыяж булу турында Карар кабул иткәндә, элегрәк бирелгән бюджет чыгымнары турындагы хисап нигезендә гамәлгә ашырыла. , һәм тәкъдим ителгән акчалар бюджетка кергән көннән алып 30 календарь көненнән дә соңга калмыйча тапшырылырга тиеш.

4. Бюджет акчаларының баш администраторының агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә акчалар, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгын арттырмый торган күләмдә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен, чираттагы финанс елында бюджетка кире кайтарылырга мөмкин.

5. Файдаланылмый калган бюджетара трансфертларны түләттерү Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

6. Жирлекнең финанс органы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәмин итү тәртибен билгели.

7. Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчалар булу рөхсәт ителә.

Бүлек 5. Жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет эзерләү, карау һәм раслау

Статья 58. Бюджет хисаплылыгын эзерләү

1. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка нормалары белән билгеләнә.

2. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы һәм хисаплары бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының (администраторларының) жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда жирлек бюджеты үтәлеше турындагы Отчет авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм шулай ук авыл жирлеге Советына, жирлекнең Контроль-хисап органына жибәрелә.

5. Жирлекнең бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бирелгән бюджет хисаплылыгы нигезендә жыелма бюджет хисаплылыгын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының Баш администраторлары жирлекнең финанс органына жыелма бюджет хисаплылыгын, 1 квартал, ярты еллык, тугыз ай, финанс елы хисапларын тапшыралар.

6. Бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

1) хисап чорында жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлек бюджеты керемнәре, чыгымнары һәм дефициты күрсәтелеп, хисап (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

2) бюджет үтәлеше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;

4) хисап хәрәкәте турында акча;

5) Аңлатма язуы.

Статья 59. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Жирлекнең Контроль-хисап органына тышкы тикшерү өчен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет хисаплылығы һәм элге Нигезләмәнең 46 статьясындагы 6 өлешендә каралган документлар тапшырыла.

4. Башкарма комитет, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә эзерләү өчен, жирлек бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү эшләре бер айдан да артмаган вакыт эчендә башкарыла.

5. Бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә авыл жирлегә Советына бер үк вакытта жирлекнең башкарма комитетына да юлланган Контроль-хисап органы тарафыннан тапшырыла.

Статья 60. Авыл жирлегә Советы каравына жирлек бюджеты үтәләше турында хисап кертү

1. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл жирлегә Советы карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлегә Советының бюджет үтәләше турында карары проекты, резерв фонды ассигнованиеләренә үтәләше турында хисап, жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары турында хисап, эчке бурычның торышы турында хисап һәм бюджет законнары нигезендә башка хисап тапшырыла.

3. Авыл жирлегә Советы, Контроль-хисап органы бәяләмәсен алганнан соң, жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны карый.

Бюджет үтәләше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча авыл жирлегә Советы Бюджет үтәләше турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында Карар кабул итә.

Авыл жирлегә Советы Бюджет үтәләше турындагы карар кире каккан очракта, ул дәрәс булмаган яисә тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм бер айдан артмаган кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл жирлегә Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Статья 61. Авыл жирлегә Советы тарафыннан жирлек бюджеты үтәләше турындагы карар проектын карау һәм раслау

1. Авыл жирлегә Советы карары белән хисап финанс елына бюджет үтәләше турында отчет раслана, анда керемнәрнең, чыгымнарның һәм дефицитның (профицитның) гомуми күләме күрсәтелә.

2. Хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәләше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча жирлек бюджеты керемнәре;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча

жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакалары төркемнәренен, төркемчәләренен, статьяларының, төрләренен кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар нигезендә шулай ук жирлек бюджеты үтөлеше турында Карар кабул итү өчен авыл жирлеген Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

3. Авыл жирлеген Советының жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны раслау турындагы карары аңа кул куйганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Бүлек 6. Бюджет бозулары һәм мәжбүри бюджет чараларын куллану турында Гомуми нигезләмәләр

Статья 62. Бюджет бозу төшенчәсе

1. Бюджет бозу дип жирлекнең башкарма комитеты, Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы, бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы), муниципаль заказчы тарафыннан эшләнгән дип таныла:

1) бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрен һәм башка хокукый актларны бозу;;

2) гавами норматив йөкләмәләрен һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актлар нигезләмәләрен бозу, ул гавами-хокукый белем алуга зыян китерүгә китерә;

3) бюджеттан акча бирү турында шартнамәләр (киләшүләр) шартларын бозу;

4) муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алуларны планлаштыру, нигезләү таләпләрен, шулай ук муниципаль контрактны үзгәртүгә, өзүгә карата таләпләрне бозу;;

5) муниципаль контрактлар шартларын бозу;

6) бюджеттан акча бирү турында шартнамәләрен (киләшүләрен) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) шартларын бозу, аңа гавами-хокукый белем бирүгә зыян китерү сәбәпле;

7) муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредит бирү максатларын, тәртибен һәм шартларын үтәмәү.

2. Бюджет процессында катнашучыга карата әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджет чарасын куллану, Россия Федерациясе законнарында каралган жаваплылыктан тиешле нигез булганда, аның вазыйфаи затларын бюджеттан азат итми.

Статья 63. Бюджет мәжбүр итү чараларын куллану

1. Бюджет бозуын кылган өчен мәжбүр итүнең бюджет чарасы финанс органнары һәм Федераль казначылык органнары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә кулланыла.

2. Финанс органнарының һәм Федераль казначылыкның бюджет мәжбүр итү чараларын куллану вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексының хокукый нормалары белән билгеләнгән.